

РЕШЕНИЕ

№ 92

гр. Тетевен, 11.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТЕТЕВЕН, I - СЪСТАВ ГРАЖДАНСКИ, в
публично заседание на трети април през две хиляди двадесет и четвърта
година в следния състав:

Председател: Ани Б. Георгиева

при участието на секретаря Виолета Й. Монова
като разгледа докладваното от Ани Б. Георгиева Гражданско дело №
20234330100258 по описа за 2023 година

Постъпила е искова молба от С. Т. Н. от с.ЧЧ.В., „Ф.Б.“ ЕООД, с
XXXXXXXXXXXXXX, представлявано от П. Б. Д., с цена на установителен иск
350 лева и цена на осъдителен иск частично но 50 лв. от 350 лева .

В исковата молба се твърди ,че на 25.02.2021г. С. Н. е сключила договор
за паричен заем № 4072589 с „ИИ.А.М.“ АД. Страните са се договорили за
отпуснатия заем да бъде в размер на 700 лева, видът на вноската е месечна, а
размерът на месечния лихвен процент не е посочен. В чл. 4 от процесния
договор било уговорено, че страните се съгласяват договорът за заем да бъде
обезпечен с гарант - две физически лица, поръчители или банкова гаранция в
полза на институцията, отпуснала кредита. Поръчителите следва да отговарят
на следните условия: да представи служебна бележка от работодател, за
размер на трудовото възнаграждение, нетния размер на трудовото
възнаграждение да е в размер на минимум 1 000 лв., да работи по безсрочен
трудов договор, да не е поръчител, да има чисто ЦКР или да представи
сключен договор за гарантиране на задължението с предварително одобрено
от заемодателя дружество-гарант. На датата на сключване на договора, между
„ИИ.А.М.“ АД, ищцата е сключила с втория ответник договор за
предоставяне на гаранция №4072589, по силата на който „Ф.Б.“ ЕООД е поело
задълженията да обезпечи пред „ИИ.А.М.“ АД задълженията на ищеца .
Обезпечението се изразявало в наличие на парични средства и готовност за
изплащане на задълженията на кредитополучателя. Въз основа на сключения
договор за поръчителство, ищцата се е задължила да заплати на
гарантиращото дружество възнаграждение, което е разсрочено за изплащане,
заедно с месечната вноска по договора за кредит.

Съгласно договора за поръчителство, ищцата е следвало да предоставя
дължимите парични суми на „ИИ.А.М.“ АД което пък от своя страна,

съгласно договора, е упълномощено от „Ф.Б.“ ЕООД да събира в тяхна полза сумите по процесния договор. Съобразно чл. 3, ал. 1 от договора за поръчителство, възнаграждението се дължи в полза на поръчителя „Ф.Б.“ ЕООД като „ИИ.А.М.“ АД единствено е овластено да приеме плащането (фактически да получи паричните средства за възнаграждението, които след това да предаде на поръчителя). Между „ИИ.А.М.“ АД като заемодател и ищцата като заемател, е възникнало правоотношение по повод предоставянето на паричен заем в размер от 700 лева.

Твърди се ,че кредиторът „и.а.м.“ АД е едноличен собственик на капитала на „Ф.Б.“ ЕООД и в тази връзка кредиторът и поръчителят са свързани лица, било видно от Търговски регистър към АВ. Позовава се на чл. 22 от ЗПК, че когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7- 12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7- 9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания водело до настъпването на тази недействителност. Същата имала характер на изначална недействителност, защото последиците ѝ са възникнали при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане единствено на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи (арг. чл. 23 ЗПК). Същевременно, кредиторът не включвал възнаграждението по договора за поръчителство към ГПР, като стремежът му е по този начин бил да заобиколи и нормата на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Съгласно чл. 22 ЗПК, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК ,поради което договорът за потребителски кредит е недействителен, ако в същия не е посочен годишен процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя.

Твърди се ,че Договор за предоставяне на поръчителство № 4072589 от 25.02.2021г. е изначално лишен от основание, тъй като по силата на посоченото правоотношение, в полза на потребителя не се предоставя услуга. Обезпечението е единствено и само в полза на кредитора „ИИ.А.М.“ АД, за което цялото възнаграждение е поето от потребителя. Нещо повече - в случай, че поръчителят „Ф.Б.“ ЕООД изпълни и погаси вземането на длъжника, то има право на регрес срещу него за пълната стойност на платеното (чл. 5, ал. 1 от договора за поръчителство). Следователно, срещу заплащането на възнаграждението по договора за поръчителство, ищцата не е получила каквато и да било услуга, просто задължението му от едното дружество ще бъде прехвърлено към другото, като и двете дружества са свързани.

В съдебно заседание от 03.04.2024г е направено изменение на осъдителния иск по чл.55 ал.1 пр. 1 от 50 лева на 354,84лева.

Моли съдът : Да признае за установено в отношенията между страните С. Т. Н. с ЕГН ***** и „Ф.Б.“ ЕООД, с ЕИК: xxxxxxxxxx, със седалище и адрес на управление: гр. С., представлявано от П. Б. Д., че сключеният между тях договор за предоставяне на поръчителство № 4072589 е нищожен на основание чл.26 ал.2 пр.4-то от ЗЗД поради изначална липса на основание .

Моли съдът да осъди на основание чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД ответникът „Ф.Б.“ ЕООД, с ЕИК: xxxxxxxxxx, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул."Джавахарлал Неру" № 28, ет. 2, ап. 4046, представлявано от П. Б. Д. да заплати на С. Т. Н. с ЕГН ***** сума в размер на 354,84 лв., представляваща недължимо платена сума по нищожен

договор за поръчителство №4072589 , сключен между страните, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда до окончателното изплащане на вземането

В законово установеният срок е постъпил писмен отговор от „Ф.Б.“ ЕООД, в който се твърди ,че и е сключен валидно процесния договор за поръчителство е действителен , позовава се на чл.3а от ЗКИ. Твърди ,че договорът за поръчителство/предоставяне на гаранция очевидно бил бил извън приложното поле на ЗПК определено разпоредбата на чл.1-4 от закона , както и неоснователно е твърдението че договорът за гаранция е сключен в противоречие с добрите нрави , като излага мотиви в тази насока.Твърди ,че дължимото възнаграждение по договор за поръчителство е определено след извършване на оценка на риска и ,ако насрещната страна го счита за несправедливо висок, то тя изобщо не би сключила договора .

По делото е конституирано като трето лице помагач на страната на ищеца „ИИ.А.М.“ АД.

В съдебно заседание страните не се явяват , всички искания са направени в писмен вид .

Предявен е иск с правно основание чл.26.ал.1 ЗЗД във с чл.22 ,вр. с чл.10а ,вр. с чл.11,19 от ЗПК във вр. с чл.143 от ЗЗП., от С. Т. Н. ,с който се иска съда да приеме ,че договор за парична гаранция № №4072589 от 25.02.2021г сключен между ищцата и „Ф.Б.“ ЕООД е нищожен .

Предявен е иск с правно основание чл. чл.55 ал.1 ЗЗД, с който се иска да се върне това което ищцата е платила по нищожен договор в размер на 354,84лв. .

От представените по делото писмени доказателства се установява ,че на 25.02.2022г. С. Н. е сключила договор за паричен заем №4072589 от 25.02.2021г. с „ИИ.А.М.“ АД. Страните са се договорили за отпуснатия заем да бъде в размер на 700лв , с фиксиран годишен лихвен процент 35% приложим на годишната основа към сумата по усвоения кредит,лихвен процент на ден 0,10% приложим при отказ от договора , срок на заема 6 месеца , брой вноски 6, размер на погасителна вноска128,86лв. ,обща сума дължима по заема 773,16лв ., посочени са датите на погасяване на вноските по кредита ,ГРП 41,87%, изчислен по формула съгласно изискванията на чл.19 от ЗПК и приложение едно към него , като е взето предвид следните допускания : Договорът ще е валиден за посочения в него срок , всяко от страните ще изпълнява точно и в срок задълженията си , съответно няма да бъдат начислени разходи за събиране , лихви за забава и неустойки за неизпълнение на някои от задълженията по договора , както и др. разходи освен посочените в договора .

Съгласно чл.3 ал.1 от договора със сключване на настоящия договор предмет на иска е погасен договор №3957483 в размер на 387,90 лева .

Съобразно чл.4 т.3 от договора е сключен договор за предоставяне на поръчителство с №4072589 от 25.02.2021г. между „Ф.Б.“ЕООД и ищцата С. Н. , като съобразно чл.3 от договора за гаранция за поемането на задължението потребителя дължи възнаграждение на гаранта в размер на 354,84лв , платимо разсрочено на вноски по 59,14 лв. , като същите се изплащат на датите на договора за заем сключен с „ИИ.А.М.“АД

По делото е изготвена и приета съдебно счетоводна експертиза видно от която :Ищцата е заплатила на ответника сумата по заема е 700лв за главница , лихва 73,16лв, от които платена 61,96лв , остатък 11,20лв . Дължимата гаранция от 354,84лв е заплатена . Т.е общия ГРП се равнява на 469,94%.

Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 от ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем /кредит/ са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителите, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б ЗЗП, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

Ето защо и съдът приема, че се касае за неразривно свързани помежду си сделки, всяка от които следва да се разглежда заедно с другата. Още повече, че за да бъдат осигурени ефективни средства за защита на потребителите и изпълнение на завишения стандарт за това е необходимо, когато се изследва въпроса за няколко договора, които са сключени със свързани лица и между свързани лица, съдът да изследва и връзките в отделните договори, но не като отделни правоотношения, които са независими едно от друго, а като една обща икономическа дейност. Дори при множество правоотношения, когато те са със свързани лица или между такива, трябва на отделните правоотношения да се гледа, като на едно правно и икономическо цяло, за да се постигне ефективната защита на потребителя, при проверката от страна на съда за спазване на императивните правила на закона и добрите нрави, в това число и проверката за наличието на неравноправни клаузи. Именно такъв е настоящият случай, доколкото от извършена служебно справка в Агенция по вписвания – Търговски регистър, на основание чл. 23, ал. 6 ЗТРРЮЛН се установява, че едноличен собственик на поръчителя „Ф.Б.“ ЕООД, е кредитодателят „ИИ.А.М.“ АД, следователно се касае за хипотеза на свързани лица по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ТЗ. Това дава основание да се приеме, че търговската им дейност се контролира пряко от едно и също лице, и двете дружества упражняват дейността си при общи икономически интереси и ползи, и се презумира наличието на знание у лицата, участващи в управлението им, респ. представителство, досежно търговските дела на другото дружество. Договорът за потребителски кредит се явява право--пораждащия факт, с оглед на който длъжникът сключва договора за предоставяне на поръчителство . Обвързаността между двете съглашения се установява от уговорката за необходимост от предоставяне на обезпечение, без всякаква друга възможна алтернатива, чрез сключване на договор за гаранция на кредитополучателя с одобрено от кредитодателя

юридическо лице - гарант, сключването на договора за поръчителство в деня, в който е сключен самият договор за кредит, с изричната уговорка за изплащане на възнаграждението за предоставяне на гаранция с основното задължение по кредита, както и че самостоятелен отказ от договора за предоставяне на гаранция не е предвиден. Не може да се приеме, че чл. 4 от договора за заем касае доброволен и информиран избор на потребителя за обезпечение.

От начина на уговаряне на задължението на потребителя следва да се счита, че е предвидено допълнително условие за отпускане на кредита, а именно да предостави обезпечение, при условия обективно неизпълними за посочения срок от всеки средно информиран потребител на финансови услуги, които изрично зависят от преценката на кредитодателя, с оглед необходимостта да одобри представеното обезпечение.

Възнаграждението на гаранта обезпечава не изпълнението на длъжника, а е пред-договорно задължение на заемодателя за правилната преценка за кредитиране. Тъй като са свързани лица двете дружества и сключването на договора за предоставяне на гаранция се явява единственото изпълнимо условие по чл. 4 от договора за заем, следва да се приеме, че разходите, които потребителя трябва да заплати по договора за предоставяне на поръчителство са пряко свързани с основната му престация по договора за заем и отговарят на дефиницията за разход по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, поради което има характер на допълнително възнаграждение за ползване на заемните средства и следва да бъде включена изначално при формирането на ГПР, като разход пряко свързан с договора за потребителски кредит и който потребителят трябва да заплати. Съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК годишния процент на разходите не може да надвишава 5 пъти законна лихва, която към датата на сключване на договора за кредит е 10 % /10 пункта + ОЛП/, следователно ГПР по кредита не може да надвишава 50 %. В настоящия случай сумата по договор за паричен заем №4072589/25.02.2021г ., сключен с „ИИ.А.М.“ АД е в размер на 700лева, а възнаграждението по договора за гаранция, което е в размер на 354,84лева, представлява около 1/2 от сумата по заема, без да се включват останалите суми, формиращи ГПР, който е 41,87% ,поради което може да се направи изводът, че ГПР по договора за паричен заем надхвърля 50 %, след като се прибави възнаграждението по договора за гаранция. Така уговореното възнаграждение има значението на скрита възнаградителна лихва, която не е включена в оскъпяването на ползваната сума и която води до нарушение на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4, поради което процесния договор се явява нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД. Тоест клаузата на чл.4 от договор за паричен заем № 4072589/25.02.2021г. сключен между С. Н. и „ИИ.А.М." АД е нищожна , а от там нищожен е и договорът, както и договорът за поръчителство №4072589/25.02.2021г. сключен между С. Н. и „Ф.Б. “ЕООД е нищожен , поради което се дължи само главница и законна лихва по договора за паричен заем, който обаче не е предмет на настоящия иск , а само договорът за поръчителство.

Разпоредбата на чл. 55, ал. 1, ЗЗД урежда връщане на даденото при отпадане на основанието. Съгласно задължителната и трайно установена практика, обективизирана в ППВС № 1/1979 г., поради което следва да бъде

осъден ответника да заплати на ищеца сумата в размер на 354,84лв., представляваща недължимо платена сума по нищожен договор за поръчителство № 4072589/25.02.2021г. сключен между страните, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба 11.04.2023г. в съда до окончателното изплащане на вземането.

По разноските : Ищецът е освободен от разноски поради което следва да бъдат осъден ответника да заплати по сметката на Р.С.Тетевен сумата от 100 лв. за ДТ и 150лв за експертиза .

Предвид направеното искане за заплащане на разноските по чл.38 от ЗА следва да бъде осъден ответника да заплати на процесуалния представител на ищцата адв.Д. М. М. от САК сумата от по 200лв за всеки един от исковите или общо 400лв ,т.е под мининума на наредбата за минималните адвокатски възнаграждения , съгласно Решение на Съдът на Европейския съюз по дело С-438/22 (втори състав) от 25 януари 2024 година е решено ,че „Член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС .Тоест минимумите в Наредба №1 не важат за съда, дори и да отговарят на пазарните цени, тъй като по делото е подадена една искова молба , същото е без фактическа и правна сложност ,подадени са писмени молби ,адвоката не се е явявал по делото, встъпил е в процеса в един по-късен момент , цената на иска е 354,84лева , а за нищожността на процесния договор съдът следи служебно . От материалите по делото е видно ,че с молбата от 25.10.2024г /л.108 / е записано ,че се прилагат доказателства за регистрация по ЗДДС поради което възнаграждението следва да е в размер на 240 лева за всеки иск или общо 480лв .

Водим от горното съдът ,

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН договор за предоставяне на поръчителство №4072589/25.02.2021г. сключен между С. Т. Н. ЕГН***** от с. Ч.В. и „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК xxxxxxxxxx, седалище гр. С. представлявано от П. Б. Д. на основание чл.26.ал.1 ЗЗД във с чл.22 ,вр. с чл.10а ,вр. с чл.11,19 от ЗПК във вр. с чл.143 от ЗЗП.

ОСЪЖДА на основание чл.55 ал.1от ЗЗД във вр. с чл.24 от ЗПК „Ф.Б. "ЕООД , с ЕИК:xxxxxxxx , със седалище и адрес на управление: гр. С. представлявано от П. Б. Д. **ДА ЗАПЛАТИ** на С. Т. Н. ЕГН***** от с. Ч.В. сумата от 354,84 лева недължимо платена сума по нищожен договор за поръчителство № 4072589/25.02.2021г ., сключен между страните, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба 11.04.2023г. в съда до окончателното изплащане на вземането.

ОСЪЖДА на осн. чл.78 ал.6 от ГПК „„Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК xxxxxxxxxx, седалище гр. С. представлявано от П. Б. Д. да заплатят на Районен съд Тетевен сумата от 250лева разноски по делото за държавна такса и експертиза .

ОСЪЖДА на основание чл. 38 ал 1 т. 2 от Закона за адвокатурата „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК xxxxxxxxxx, седалище гр. С. представлявано от П. Б. Д. да

заплати на адв. Д. М. М. от САК сумата от 480лв.с вкл. ДДС -
възнаграждение за адвокатска помощ и съдействие, оказани на С. Т. Н. по
гр.д. № 258/2023г на Р.С.Тетевен.

Решението подлежи на обжалване пред Ловешки окръжен съд в
двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Тетевен: _____